

Cezar PRICOP

Camuflarea sacrului în foot-ball

Toată lumea cunoaște, tot mampomondul, în mod stereotipic, despre Mircea Eliade : – Sacru & Profan; camuflarea sacrului (parțial, sau de tot) în profan – într-atât, încât, conceptul nu mai spune nimic, s-a banalizat, s-a camuflat și el – iată camuflarea camuflajului!(sic!). Asta din cauză că manifestările sacrului sunt întotdeauna particulare, de ne-comunicat, de ne-transmis. Cu toate acestea, îmi asum riscul de a semnală, dar un pic mai anecdotic (asta pentru că despre lucrurile majore, ca să nu apară prea fundamentalist, trebuie satirizat un pic), un caz recent de manifestare a sacrului în profan (citește profesiune; -ism); plus o paralelă, mai mult o comparație voluntară, cu America, implicată acum într-un război magico-fantastic.

Pe fond : a) Căpitanul Zidane (n. în Marsilia, 1972, din părinți arabi originari din Algeria; tatăl său a refuzat să ceară naturalizarea franceză) a afirmat în "France Football" că decizia de a reveni la naționala Franței a luat-o după ce a auzit "o voce", după ce a avut "o revelație", iar vocea "vine din irațional" și din "mistic". Unii chiar l-au crezut, fiind nevoit s-o mai dreagă, ulterior. b) În luptă fiind angajat, s-a făcut aluzie că și-ar fi "schimbat sângele", pornind de la o informație dată de Johnny Halliday, care a spus, la radio "France Info", că l-a întâlnit într-o clinică spaniolă specializată în transfuzii de sânge. c) Extrema dreaptă franceză s-a arătat consternată de faptul că Zinedine Zidane nu cânta imnul Franței – într-adevăr, nu; iar un întreg stadion intona Marsilieza în momente grele, sau euforice, ca într-o cerere de spălare de păcate, ca o rugăciune camuflată, luând în considerare că, după ce a fost prima țară democratică din lume, Franța este și prima țară atee.

Implicațiile ascunse magico-istorice ale fotbalului nici că mai trebuie argumentate; și copiii le cunosc. Și sau dar, de data asta s-a întâmplat prea "la vedere", fără nici o jenă. Cine spunea că Istoria nu ține cont de mode!? Dacă noi, aici, în lumea asta, pe pământ, avem FIFA, adică forumul suprem al fotbalului, în Cer, corespondent lui, există FI liniuță LA (adică Federația Imaginală a Liberului Arbitru), care, prin instrumente specifice (fantasme compensatorii, mreje, onirisme etc.), se ocupă de Fapte.

Aceste Fapte sunt, în două cuvinte spus, acțiunile noastre (conform I.P. Culianu); și, încărcat cu semnificații, cuvântul se scrie cu literă mare – e o întreagă filozofie în asta.

După ce a fost "manipulat" și i s-a "sugerat" ca să se mulțumească și să ceară o retragere decentă, conformă cu prestația sa de-a lungul timpului, i s-a dat mai apoi cu mult mai mult și mai multe. Se vorbește de "a opta minune a lumii", de "pensionarul magician", de "statuie", de "miracol"; nimeni nu mai vedea în echipa Franței și chiar la Mondialele fotbalului decât pe Zidane. A fost lăsat ca să strălucească până aproape de finala Finalei. S-a dat până și un "11 metri", pe gratis, numai și numai pentru ca el să poată înscrie încă o dată (toată lumea a văzut cum că a fost un penalti inventat, văzut doar de un singur om, și tocmai de arbitru, un argentinian). Dar celălalt arbitru, acela cu a mare, i-a făcut un semn lui Zidane : balonul a lovit bara transversală atunci și, a căzut, la limită, cu doar câțiva cm după linia porții. Avertizarea a fost așa de categorică încât italienii au sărit în sus extaziați pentru că eroul a dat-o în bară, în timp ce francezii s-au bucurat văzând-o unde a căzut. E vorba de minge. Toată lumea s-a entuziasmat, simultan, pentru o clipă, ceea ce e un fapt neobișnuit. Și dacă Zidane n-a priceput semnalul, cine altcineva să-și dea seama!? Ce-ar fi fost dacă Iisus i-ar fi nimicit pe cei care-L scuipau, care-L injurau, ducându-L către Cruce? A avut sau n-a avut puterea ca s-o facă? – dar nu asta-i întrebarea acum și comparația e cam nepotrivită, dar mulți, desigur, o gândesc. În cazul nostru, Zidane a trebuit ca să riposteze. Ispita a venit prin fundașul italian Marco. Ce i-o fi zis oare? Hai să ne imaginăm : Băi, Zidane, ce te dai așa mare, că tu ești un prost, ai copilărit în ghetourile din periferie, ai uitat cine ești? Sau i-o fi zis ceva de mamă, sau, mai rău, l-o fi făcut necredincios. Poate chiar ceva mai grav decât toate : Marco l-o fi numit "Terorist". Și s-a întors Zidane cu un mare calm în gest, a făcut câțiva pași, luând un mic avânt, și l-a izbit apoi cu o forță de taur cu capul în piept pe Marco, care s-a prăbușit, aruncat la pământ de forța izbiturii. Imaginea televizată unde "Zizou", eliminat din joc, se îndreaptă către vestiare, trecând pe lângă Cupă, este mai mult decât sugestivă.

Zidane s-a comportat după aceea ca și când ar fi

știut ceva : solicitat să precizeze cu ce anume l-a jignit așa de tare Marco Materazzi, ce anume i-a zis de a avut o așa reacție, a răspuns că, *I don't want to talk about it*. El nu a revenit pe stadion nici măcar ca să-și ia medalia, cu echipa vicecampionă mondială. După această dovadă de înțelepciune, cineva hotărăște totuși că merită să fie desemnat ca fiind cel mai bun fotbalist al campionatului. Din ambele sensuri, iată-l confirmat! Din păcate, mai departe, unii oameni vor crede că pot reacționa prin violență la persiflările îndreptate către ființele lor, că poți răspunde ispitei folosind cutia craniană pe post de berbece. Și câteodată, procedând așa, unii își vor rupe gâturile sau își vor sparge capetele. Dar poate că cei care merită a fi salvați vor înțelege și vor interpreta corect semnele, acest fel de semne, despre care Mircea Eliade a spus că ni se fac înainte de orice acțiune, cu scop compensatoriu, sau ca și avertizare.

Știu că deja unii au lucrat cu aceste instrumente și conform acestei logici au dat deja sentințe mai demult. Nu numai că nu se cade, dar nici nu e profitabil ca să compari povestea de mai sus cu dărâmarea Gemenilor, adunând și jertfele umane de acolo – asta mai ales! –; să crezi astfel că America a fost în acest fel ispitită, iar răspunsul ei a fost, este, și poate fi comparabil, cu acela a lui Zidane. Asta pentru că trebuie să aduci argumente, iar contra-argumentele unora s-ar putea să te prindă într-un fel de roată a neînțeleșelor și să te tot învârtă până la a ameți. Sunt puțini care pot face asta, trebuie să fii foarte puternic, și cei mai mulți nu vor, că li se pare inutil, în van, ori au de profitat.

Nu știu de când, dar de mult timp n-am mai văzut pe celebrul MTV, reprezentantul, idolul și formatorul tinerei generații de pretutindeni (cf. H.R. Patapievici), reclama aceea cu globul pământesc, redus grafic la rotundul lui, apoi un tanc caricatural care se umflă ca și când proiectilul ar fi mai mare decât țeava, și trage, iar bomba urmează cu fidelitate curbura Terrei și lovește mașina de luptă exact din spate. Un avertisment apoi umple ecranul în mod exploziv, învățându-ne precum că, *aggression come back to you!* Adevărat, adevărat vă zic vouă! Și chiar așa : unde o fi dispărut reclama asta că tare mai zicea de bine, pe corecte...

7 iulie 2006

DE LA IMUNITATE LA MENTALITATE (continuare din pagina 4)

Mentalitatea e ca o fotografie: îți arată întotdeauna trecutul, niciodată viitorul. Nici o fotografie nu poate reprezenta viitorul, fiindcă este doar o probă martor depășită. Odată configurată, grila mentalității se rigidizează, îngheață și încurcă.

Ce poate deveni Ion? El este Ion al Glanetașului, și așa va rămâne în ochii comunității. La fel și Isus, fiul lui Iosif. Nu e el fiul tâmplarului? Cu asta mentalitatea s-a cristalizat. Îl știm, nu ne repara el scaunele? De aceea nimeni nu este profet în țara lui, și nici măcar propagandist. Ei trebuie dați afară, respectiv aduși din afară, fiindcă nimeni nu-și poate sparge fotografia cu care comunitatea l-a așezat în mentalitate.

[1] "Confucius a spus cândva cu mâhnire: *Întrucât învățatura mea nu se poate înfăptui în China, aș dori să plutesc pe o plută peste mări și oceane până la Jiuyi, ca s-o înfăptuiesc acolo.*"

În altă țară, da. Străinul vine și glăsuiește. Cuvintele lui sunt grele de înțeleșuri și zemuiesc de

subînțeleșuri, sunt pline de adevăruri și înțesate de bune intenții. El nu a reușit să-i convingă pe ai lui, dar când se adresează altora are întotdeauna dreptate. E suficient să-i viziteze. Cu sarcini de maximă securitate, lui i se acordă imunitate diplomatică. Nimeni nu îi caută prin buzunare copiutele când trece granița, poliția nu-i poate testa alcoolemia ca să nu-l infesteze cu SIDA. Dacă face crime de război stăpânii îi asigură trai liniștit și viață îndelungată în țările vasale, care îi dau azil necondiționat; dar și acolo, imun fiind, își dă în petic și omoară lumea pe stradă cu jeepul. În acest timp justiția le recită victimelor drepturile omului – la utrenie, iar biserica, liturghia – la vecernie.

Când mentalitatea se rigidizează și își pierde ultima fărâma de elasticitate, se atinge imunitatea supremă: imunitatea parlamentară. Adică imunitatea unora împotriva tuturor. Nimic nu-i mai poate deranja. Dacă îi pișcă puricii se scarpină unii

pe alții, iar când nu-i mănâncă trânzii și au mâinile libere, se mănâncă între ei.

Pierderea imunității înseamnă moarte. De aceea a fost nevoie să apară SIDA. Pierderea mentalității are însă același rezultat. Toate drumurile duc la Roma. Adică nu există nici perpetuum mobile, nici viață veșnică. Legate prin vase comunicante, imunitatea și mentalitatea se susțin reciproc, pentru a se prăbuși împreună. Pentru a schimba mentalitatea trebuie scăzută imunitatea. Pentru globalizare, planeta trebuie anesteziată. Deși înfăptuit de oameni, scenariul este cu mult peste puterea lor de înțelegere. Are deci autori din altă lume...

1. YUAN KE, MITURILE CHINEI ANTICE, ed. ȘTIINȚIFICĂ ȘI ENCICLOPEDICĂ, București, 1987, traducere din limba chineză de Toni Radian.